

แนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

Sustainable Development of Green Space in Chiang Mai Municipality

อุบลรัตน์ หย่าใส^{1/} และจิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์^{2/}
Ubonrat Yasai^{1/} and Jiraporn Tangkittipaporn^{2/}

Abstract: This research aimed to study policy, work plan, and green space development project in Chiang Mai municipal area; survey the population's opinions in relation to efficiency of the green space development projects and other types of green space; survey the population's satisfaction toward the service facilities of the public parks; and determine problems, difficulties and the population's suggestions on sustainable development of green spaces. The sample consisted of 504 quantitative samples and 20 qualitative samples. The research instruments included questionnaires, interview form and field checklist. The study results found 3 policies, 2 work plans and 18 projects on green space development. The efficiency average score of the population's opinions on green space development projects and other types of green space were at the medium level. The satisfaction average score of the population's opinions towards the service facilities of public parks was at the medium level. The major problems and difficulties were public relation shortage, service facilities did not meet the standard requirements, lack of maintenance of the equipment and landscape, insufficient personnel and little knowledge of technology. The proposed approach for sustainable development was to encourage participation of the community, educational institutes and private sector to play more roles in solving those problems. This also includes further study of the present findings so as to bring about sustainable development.

Keywords: Green Space, Chiang Mai Municipality, sustainable development

^{1/}สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ 50200

^{1/}Program in Man and Environment Management, The Graduate School, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand

^{2/}ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ 50200

^{2/}Department of Psychology, Faculty of Humanities, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand

บทคัดย่อ: งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบาย แผนงาน และโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ สำนวณความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโครงการฯ และพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ ความพึงพอใจต่อสิ่งบริการของสวนสาธารณะ ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ 504 ตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ 20 ตัวอย่าง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจภาคสนามแบบตรวจรายการ ผลการศึกษาพบว่าเทศบาลนครเชียงใหม่ มี 3 นโยบาย 2 แผนงาน และ 18 โครงการ ผลประเมินประสิทธิภาพโครงการฯ และพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการประเมินความพึงพอใจต่อสิ่งบริการสวนสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐาน ขาดการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์และภูมิทัศน์ ขาดแคลนบุคลากรและเทคโนโลยีองค์ความรู้ แนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนให้มีบทบาทต่อการจัดปัญหาอุปสรรคดังกล่าว ตลอดจนการนำผลลัพธ์จากงานวิจัยนี้ไปศึกษาวิจัยต่อยอดสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: พื้นที่สีเขียว เทศบาลนครเชียงใหม่ การพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำนำ

เชียงใหม่เป็นเมืองใหญ่ที่มีความสำคัญทั้งมิติทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การบริการ รวมถึงด้านการศึกษา ประชากรในเมืองมีทั้งผู้ที่อยู่อาศัยเดิมและที่ย้ายเข้ามาแบบระยะยาวและระยะสั้น อาทิ นักเรียน นักศึกษา แรงงาน และนักท่องเที่ยว การพัฒนาเมืองเชียงใหม่ที่ผ่านมาเน้นให้ความสำคัญด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอันดับต้น ๆ แต่เมื่อเมืองเติบโตมาถึงจุดหนึ่งจะพบว่ามีข้อจำกัดของความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ทำให้คุณภาพชีวิตของชุมชนเมืองลดลงอย่างเห็นได้ชัดซึ่งส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากการขาดแคลนพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2548) โดยพบว่าสัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อประชากรของเมืองเชียงใหม่ไม่เพียงพอตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยในปี พ.ศ. 2554 เทศบาลนครเชียงใหม่มีพื้นที่สีเขียวรวมทั้งสิ้น 782,862 ตารางเมตร (ฝ่ายสวนสาธารณะ ส่วนการโยธา สำนักการช่าง เทศบาลนครเชียงใหม่, 2556) เฉลี่ยต่อหัวประชากรมีพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการเท่ากับ 3 ตารางเมตรต่อคน (มาตรฐาน 4 ตารางเมตรต่อคน) และมีพื้นที่สีเขียวรวมทุกประเภทเท่ากับ 5.54 ตารางเมตรต่อคน (มาตรฐาน 12 ตารางเมตรต่อคน) ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวเป็นการคำนวณที่ยังไม่ได้นับรวม

ประชากรแฝง เช่น นักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษา และแรงงานที่ดำรงชีวิตในเมืองเชียงใหม่อีกเป็นจำนวนมาก

เมืองเชียงใหม่ที่มีความสวยงามของความเป็นเมืองเก่าขนาดกะทัดรัดแบบเมืองในสวน (garden city) ที่แวดล้อมด้วยขุนเขาและต้นไม้ และเป็นชุมชนที่รู้จักมักคุ้นกันถูกเปลี่ยนแปลงไปมากอย่างจนคนท้องถิ่นปรับตัวไม่ทัน จากเมืองที่เรียบง่ายกลายเป็นเมืองที่พลุกพล่านไปด้วยรถยนต์ ทำให้อากาศที่บริสุทธิ์ เต็มไปด้วยฝุ่นควัน ถนนหลายสายที่ร่มรื่นด้วยเงาไม้ถูกขยายทำให้ต้นไม้ริมถนนถูกตัดโดยไม่จำเป็นทั้งที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ จนทำให้เชียงใหม่ในขณะนี้ไม่สามารถรักษาสถาบันเมืองในสวน หรือ “วนานคร” ได้อีกต่อไป (ดวงจันทร์, 2545) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศป่าไม้ทั้งในเขตพื้นที่ป่าและในเขตเมืองล้วนส่งผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพ โดยหากอุณหภูมิเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.5-2.5 องศาเซลเซียส จะทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงร้อยละ 20-30 (สุวิจิ, 2557) โดยจะส่งผลให้ระบบนิเวศในเขตเมืองเสียความสมดุล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิทัศน์ของเมือง ที่ผ่านมามีการศึกษา แผนงาน โครงการ เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มาอย่างต่อเนื่อง แต่พบว่าส่วนใหญ่ได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญในประเด็นปัญหาอุปสรรคและการพัฒนาด้านกายภาพ อีกทั้งให้ความสำคัญกับพื้นที่สีเขียวประเภทสวนสาธารณะเท่านั้น

แต่ยังขาดการสำรวจประสิทธิภาพ ความพึงพอใจ ปัญหา อุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะจากผู้ให้บริการพื้นที่สีเขียว ประเภทต่าง ๆ ที่จะทำให้ได้ข้อมูลมาประกอบการจัดทำ แนวทางพัฒนาตามความต้องการและศักยภาพของ พื้นที่เมืองประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตอย่างเชียงใหม่ไม่อาจ พัฒนาเพียงด้านใดด้านหนึ่งแล้วละเลยมิติอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กัน ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถดำรงความเป็น เมืองน่าอยู่ได้อย่างยั่งยืน การพัฒนาพื้นที่สีเขียวไม่ได้ เป็นประโยชน์เพียงมิติที่มองเห็นได้ทางกายภาพ ด้าน ความสวยงามร่มรื่นเป็นธรรมชาติเท่านั้น แต่ยัง คุณประโยชน์โดยอ้อมอีกมากมายที่ไม่อาจวัดค่าได้ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เมืองมีความสำคัญมากกว่าการ เป็นพื้นที่เติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ยังเป็นพื้นที่อยู่อาศัยที่ ประชาชนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยการอยู่ ในสิ่งแวดล้อมที่ดี พื้นที่สีเขียวจึงเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่ สำคัญที่นำไปสู่การจัดการพื้นที่เมืองเชียงใหม่ให้น่าอยู่ และเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบสาธารณูปการอื่น ๆ ของเมือง ดังนั้น จึงเห็นควรที่จะมีการศึกษาเพื่อทบทวน และบูรณาการนโยบาย แผนงาน และโครงการเกี่ยวกับการ พัฒนาพื้นที่สีเขียว ตลอดจนศึกษาความคิดเห็นของ ภาคส่วนต่าง ๆ เกี่ยวกับประสิทธิภาพ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อแนวทางของพัฒนาพื้นที่สีเขียว เพื่อ นำไปสู่การพัฒนาพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนในเขตเทศบาล นครเชียงใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน และโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาล นครเชียงใหม่
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับประสิทธิภาพของโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียว และพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ และในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่
3. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อสิ่ง บริการของสวนสาธารณะ
4. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการ พัฒนาพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่เพื่อเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อุปกรณ์และวิธีการ

1. พื้นที่เป้าหมาย

งานวิจัยนี้ได้กำหนดพื้นที่ศึกษา คือ เขตเทศบาล นครเชียงใหม่มีพื้นที่รับผิดชอบ 40.216 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมเขตการปกครองสี่แขวง ได้แก่ แขวงนครพิงค์ แขวง กาวีละ แขวงเม้งราย และแขวงศรีวิชัย ประกอบด้วยพื้นที่ 14 ตำบล ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยในการศึกษานี้ได้ แบ่งลักษณะของพื้นที่สีเขียวออกเป็น 2 ประเภท คือ พื้นที่ สีเขียวประเภทสวนสาธารณะ จำนวน 14 สวน ได้แก่

1. สวนสาธารณะหนองบวกหาด
2. สวนอนุสาวรีย์สามกษัตริย์
3. สวนสุขภาพสมเด็จพระศรีนครินทร์นราธิวาส
4. สวนหายยา
5. สวนข้างจวนผู้ว่าราชการจังหวัด
6. สวนโครงการพัฒนาเมืองหลัก
7. สวนล้านนา ร.9
8. สวนเชิงสะพานเฉลิมพระเกียรติ
9. สวนค่ายกาวีละ
10. สวนกาญจนาภิเษก
11. สวนสุขภาพบ้านเด่น
12. สวนสาธารณะบนที่ดินของการรถไฟฯ
13. สวนรุกขชาติห้วยแก้ว
14. ลานอเนกประสงค์ช่วงประตูท่าแพ

และพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ จำนวน 9 ประเภท ได้แก่

1. ลานกีฬา สนามกีฬา
2. พื้นที่สีเขียวในศาสนสถาน เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด
3. พื้นที่สีเขียวบริเวณสุสาน
4. พื้นที่สีเขียวที่เป็นริ้วทาง เช่น เลียบถนนเกาะกลาง
5. พื้นที่สีเขียวเลียบแม่น้ำ ลำคลอง
6. สวนหย่อมขนาดเล็ก เช่น หัวมุมถนน สวนหย่อมของร้านค้า สวนใต้สะพานลอย
7. พื้นที่สีเขียวของสถาบันต่าง ๆ เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถานที่ราชการ
8. พื้นที่สีเขียวของเอกชน เช่น สนามกอล์ฟ พิพิธภัณฑ์ สวนของโรงแรม
9. พื้นที่สีเขียวที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม หรือพืชผล ทางการเกษตร

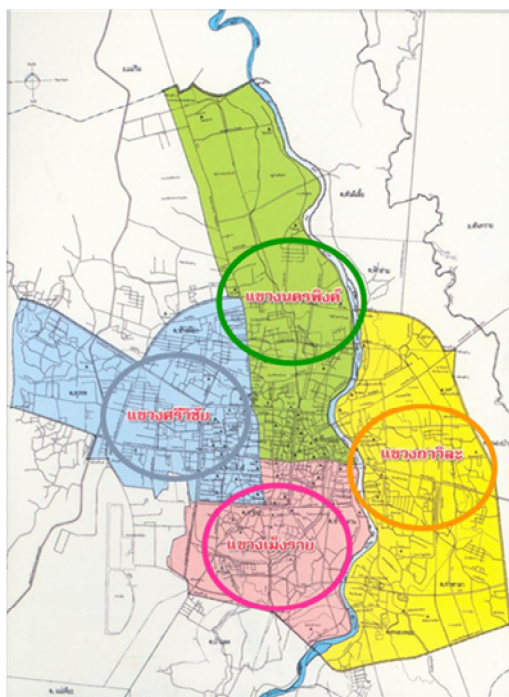

Figure 1 Sub-districts in Chiang Mai Municipality

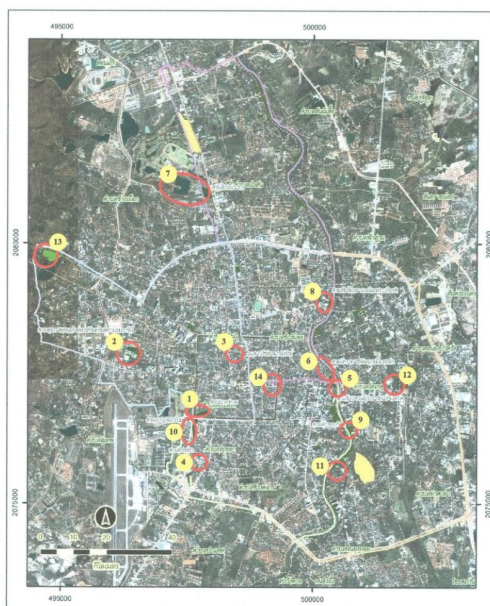

Figure 2 Position of public parks in Chiang Mai Municipality

2. กลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 141,361 คน โดยใช้วิธีการหากกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane 1973 (ศักดิ์ธ, 2554) สามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 399 ตัวอย่าง แต่งานศึกษาค้นคว้านี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในจำนวนที่มากกว่าจำนวนที่คำนวณได้ โดยคำนวณตามจำนวนสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่มีจำนวน 14 แห่ง กำหนดกลุ่มตัวอย่างแต่ละแห่งละ 36 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในงานศึกษาค้นคว้านี้จึงเท่ากับ 504 ตัวอย่าง แบ่งเป็นผู้ที่ใช้สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 252 ตัวอย่าง และผู้ที่ไม่ใช้สวนสาธารณะที่อยู่โดยรอบสวนนั้น จำนวน 252 ตัวอย่าง ส่วนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์ได้กำหนดให้เป็นกลุ่มบุคลากรภาครัฐ ผู้นำชุมชน บุคลากรภาคเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไป จำนวน 20 ตัวอย่าง

3. วิธีการศึกษา

ได้ออกแบบวิธีการศึกษาออกเป็นลำดับขั้นตอนประกอบด้วย

- 1) การทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือเอกสาร รายงาน การศึกษาวิจัย
- 2) การสำรวจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
- 3) การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา
- 4) การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1) แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งแบบปลายเปิดและแบบปลายปิด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 สำหรับผู้ที่ใช้บริการสวนสาธารณะ มีข้อคำถามจำนวน 6 ตอน และชุดที่ 2 สำหรับผู้ที่ไม่ได้ใช้บริการสวนสาธารณะ มีข้อคำถามจำนวน 5 ตอน

2) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบนำสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบคำถามแสดงความคิดเห็น โดยคำถามที่ใช้และลำดับคำถามสามารถเปลี่ยนแปลงยืดหยุ่นได้ ผู้ศึกษามีอิสระในการดัดแปลงคำถามให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้ตอบมีอิสระในการตอบ และผู้ศึกษาเน้นการสนทนาแบบไม่เป็นทางการและรวมถึงการแสดงความคิดเห็นในการประชุมกลุ่มย่อย

3) แบบสำรวจข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาได้ออกแบบแบบสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นแบบตรวจรายการ (check list)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเป็นการการวิเคราะห์เนื้อหาแบบพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าการแจกแจงความถี่ ค่าการกระจายร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา

1. นโยบาย แผนงาน และโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

พบว่า ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา มีข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาพื้นที่สีเขียว จำนวน 3 นโยบาย คือ นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 นโยบายการพัฒนาและผลักดันเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองสีเขียวอย่างยั่งยืนของเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2552 และนโยบายการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2555 ส่วนแผนงานการพัฒนาพื้นที่สีเขียว พบว่ามีจำนวน 2 แผนงาน คือ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 - 2554 และแผนปฏิบัติการ 21 ระดับท้องถิ่น และสำหรับโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาพื้นที่สีเขียว พบว่ามีจำนวนทั้งหมด 18 โครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบด้วยโครงการนำร่องแนวคิดใหม่สู่การเป็นเมืองสีเขียว เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และพื้นที่เมือง

โดยรอบ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่และจัดการพื้นที่สีเขียวเมืองเก่าเชียงใหม่ ตามแนวคิดนิเวศประวัติศาสตร์อย่างมีส่วนร่วม โครงการ Green City Development Project ภายใต้หลักปรัชญาเมืองสีเขียว (green city philosophy) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โครงการปรับปรุงและพัฒนาสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โครงการจัดทำสวนแนวตั้งในสถานที่ราชการ โครงการประกวดต้นไม้ใหญ่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โครงการละอองเจียวกใหม่ช่วยไม้อนุรักษ์ต้นไม้ในเวียงเก่า กิจกรรมสำรวจและทำแผนที่ต้นไม้ในโรงเรียน โครงการแผนที่สีเขียวเทศบาลนครเชียงใหม่ กิจกรรมปลูกต้นไม้เพิ่มเติมบริเวณคูเมือง โครงการตัดแต่งกิ่งไม้/ต้นไม้บริเวณพื้นที่เลียบถนนสายต่าง ๆ โครงการส่งเสริมการเกษตรในเขตเมือง กิจกรรม “เขียวกินได้” โครงการ “เยาวชน หมอต้นไม้อาสา” กิจกรรม “ฟื้นคืนชีวิตต้นไม้ใหญ่กับหมอต้นไม้” กิจกรรม “หน้าบ้าน นามอง” และกิจกรรม “เขียวออกแบบได้”

2. ข้อมูลพื้นฐานและประสบการณ์การใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนรวมทั้งสิ้น 504 คน พบว่า เป็นเพศชาย (51.98%) เพศหญิง (48.02%) อายุต่ำสุด 15 ปี อายุสูงสุด 82 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41-59 ปี (45.24%) ระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด คือ (35.91%) ส่วนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ (3.77%) เป็นกลุ่มคนไม่ได้ประกอบอาชีพ (6.75%) สำหรับอาชีพที่มีจำนวนสูงที่สุดคือพ่อค้าหรือนักธุรกิจ (32.74%) ส่วนในเรื่องรายได้พบว่าเป็นผู้ที่มีรายได้ (82.54%) โดยส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้เป็นผู้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท (50.00%) สำหรับที่พักอาศัยพบว่าเกือบทั้งหมดพักอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ (97.22%) โดยส่วนมากอาศัยอยู่ในเขตผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้บริการสาธารณสุขไปหมด สาธารณูปการ รวมถึงบริการด้านสวนสาธารณะและพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและสำหรับลักษณะที่พักอาศัยพบว่าส่วนใหญ่พักอาศัยใน

ลักษณะบ้านเดี่ยว (64.88%) ส่วนที่เหลือพักอาศัยอยู่ในอาคารที่ไม่มีบริเวณหรือขาดแคลนพื้นที่โล่ง

2) ประสบการณ์การใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียว ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเข้าไปใช้บริการสวนสาธารณะหนองบวกหาด เป็นประจำมากที่สุด (59.52%) และเข้าไปใช้บริการสวนกาญจนาภิเษกเป็นประจำน้อยที่สุด (9.92%) สำหรับช่วงเวลาของกลุ่มตัวอย่างไปใช้บริการสวนสาธารณะมากที่สุดคือช่วงเย็น (16.31-21.00 น.) ของวันธรรมดาหรือวันทำงานปกติ คือวันจันทร์ - วันศุกร์ (44.84%) ส่วนช่วงกลางวันของวันธรรมดาเป็นช่วงเวลาที่เข้าไปใช้บริการสวนสาธารณะน้อยที่สุด (16.67%) โดยความถี่ที่มาใช้บริการมากที่สุดคือมาเกือบทุกวัน (39.68%) ซึ่งส่วนใหญ่จะเดินทางไปโดยลำพัง (49.21%) และไปกับกลุ่มคนจำนวน 2-5 คน (94.53%) ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่เดินทางโดยรถจักรยานยนต์ (48.81%) และเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางน้อยที่สุดเพียง (5.16%) ผู้ใช้บริการสวนสาธารณะส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ในสวน 30 นาที - 1 ชั่วโมง (62.30%) โดยไปใช้บริการเพื่อการออกกำลังกายมากที่สุด (73.81%) ในส่วนของประสบการณ์การใช้บริการพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ พบว่าเคยใช้บริการพื้นที่สีเขียวประเภทลานกีฬาหรือสนามกีฬามากที่สุด (76.79%) และเคยใช้บริการพื้นที่สีเขียวประเภทสวนหย่อมขนาดเล็ก เช่น หัวมุมถนน สวนหย่อมของร้านค้า ได้สะพานลอยน้อยที่สุด (22.62%) โดยใช้บริการพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ เพื่อการพักผ่อนมากที่สุด (80.16%) และจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ใช้บริการสวนสาธารณะเกี่ยวกับการรับรู้สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่ารู้จักสวนสาธารณะหนองบวกหาดมากที่สุด (93.65%) และรู้จักสวนสุขภาพบ้านเด่นน้อยที่สุด (17.86%)

3. ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียว และพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

1) ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียว พบว่า มีโครงการที่มีประสิทธิภาพอยู่

ในระดับสูงมีจำนวน 8 โครงการ/กิจกรรม เรียงตามลำดับ ดังนี้ กิจกรรม “หน้าบ้านน่ามอง” ($\bar{x} = 2.60$) โครงการปรับปรุงพื้นที่คนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ($\bar{x} = 2.54$) กิจกรรม “พื้นที่คนชีวิตต้นไม้ใหญ่กับหมอดต้นไม้” ($\bar{x} = 2.50$) โครงการประกวดต้นไม้ใหญ่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ($\bar{x} = 2.48$) กิจกรรมปลูกต้นไม้เพิ่มเติมบริเวณคูเมือง ($\bar{x} = 2.47$) โครงการปรับปรุงและพัฒนาสวนสาธารณะใจเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ($\bar{x} = 2.43$) กิจกรรม “เขียวกินได้” ($\bar{x} = 2.38$) และโครงการจัดทำสวนแนวตั้งในสถานที่ราชการ ($\bar{x} = 2.35$) ส่วนโครงการที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลางมีจำนวน 2 โครงการ/กิจกรรม คือ โครงการ “เยาวชน หมอดต้นไม้อาสา” ($\bar{x} = 2.32$) และโครงการตัดแต่งกิ่งไม้/ต้นไม้บริเวณพื้นที่เลียบถนนสายต่าง ๆ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 1.83$) โดยค่าเฉลี่ยรวมของประสิทธิภาพของทั้ง 10 โครงการ/กิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.22$) ดังตารางที่ 1

2) ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ พบว่า มีพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพการพัฒนายู่ในระดับสูง จำนวน 4 ประเภท คือ พื้นที่สีเขียวของเอกชน เช่น สนามกอล์ฟ ฟิฟิธกันท์ สวนของโรงแรม ($\bar{x} = 2.59$) พื้นที่สีเขียวของสถาบันต่าง ๆ เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถานที่ราชการ ($\bar{x} = 2.48$) ลานกีฬา สนามกีฬา ($\bar{x} = 2.40$) และพื้นที่สีเขียวในศาสนสถาน เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด ($\bar{x} = 2.37$) ส่วนที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 5 ประเภท คือ พื้นที่สีเขียวบริเวณสุสาน ($\bar{x} = 2.33$) พื้นที่สีเขียวที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม หรือพืชผลทางการเกษตร ($\bar{x} = 2.33$) สวนหย่อมขนาดเล็ก เช่น หัวมมูณสวนหย่อมของร้านค้าสวนได้สะพานลอย ($\bar{x} = 2.31$) พื้นที่สีเขียวเลียบแม่น้ำลำคลอง ($\bar{x} = 2.21$) และพื้นที่สีเขียวที่เป็นริ้วสวน เช่น เลียบข้างถนนเกาะกลางถนนซึ่งค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.16$) โดยค่าเฉลี่ยรวมของประสิทธิภาพการพัฒนาพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ ทั้ง 9 ประเภท อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.23$) ดังตารางที่ 2

Table 1 The efficiency average score of the population's opinions on green space development projects

Projects / Activities	Mean	S.D.	level
1. The scenery improvement project	2.54	0.527	high
2. The improvement and development public parks	2.43	0.520	high
3. The vertical garden	2.35	0.491	high
4. The big tree contest project	2.48	0.507	high
5. The planting trees activity	2.47	0.505	high
6. The "Tattang Kingmai/Tonmai" project	1.83	0.761	medium
7. The "Keae Kin Dai" project	2.38	0.487	high
8. The "Yoawachon Mortonmai Arsa project"	2.32	0.490	medium
9. The "Feunceun Cheevit Tonmaiiai Kub Mortonmai" activity	2.50	0.502	high
10. The "Na Baan Na Mong" activity	2.60	0.510	high
Total	2.22	0.306	medium

4. ความพึงพอใจของประชาชนต่อสิ่งบริการของสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่า สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ทั้งหมด 14 แห่ง ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนทั้ง 23 รายการตามเกณฑ์มาตรฐานไว้สำหรับบริการประชาชน โดยสวนสาธารณะที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการมากที่สุด คือ สวนสาธารณะหนองบวหาดสวนล้านนา ร.9 และสวนสาธารณะบนที่ดินของการรถไฟฯ มีจำนวน 21 รายการ ส่วนสวนข้างจวนผู้ว่าราชการจังหวัดมีสิ่งบริการอำนวยความสะดวกน้อยที่สุดคือ มีจำนวน 8 รายการ สำหรับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่าสวนสาธารณะที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง มีจำนวน 2 สวน คือ สวนสุขภาพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ($\bar{x} = 2.34$) และสวนรุกขชาติห้วยแก้ว ($\bar{x} = 2.34$) ส่วนสวนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับต่ำคือสวนเชิงสะพานเฉลิมพระเกียรติ ($\bar{x} = 1.21$) โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมต่อสวนสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 1.85$) ดังตารางที่ 3

5. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ในแต่ละประเด็นแบ่งเนื้อหาออกเป็นสองส่วน คือ ปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัดของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อแนวทางการพัฒนาในประเด็นนั้น ๆ ดังนี้

1) โครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ที่ไม่เป็นที่แพร่หลาย และโครงการไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน แนวทางการพัฒนา คือ ให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการที่มีอยู่เดิมให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มเติมโครงการและกิจกรรมใหม่ ๆ และเสนอให้ปรับปรุงและพัฒนาโครงการที่มีอยู่เดิมที่ประสบปัญหาอยู่ในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยประชาสัมพันธ์ และร่วมดำเนินงานโครงการต่าง ๆ

2) สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 มิติ คือ มิติด้านกายภาพ

ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรม ด้านความปลอดภัย และด้านภูมิทัศน์ และมิติด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านบุคลากร/หน่วยงานรับผิดชอบ ด้านงบประมาณ ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน และด้านเทคโนโลยี/องค์ความรู้ ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่ครบถ้วนตามมาตรฐาน ขาดแคลนพื้นที่ให้เด็กเล็กมาทำกิจกรรม ความเสื่อมสภาพของอุปกรณ์ ยามรักษาความปลอดภัยไม่ครบทุกสวน ปัญหาการดูแลภูมิทัศน์ให้สวยงาม ปริมาณบุคลากรไม่เพียงพอกับพื้นที่รับผิดชอบ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการดูแลรักษาสวนสาธารณะ และปัญหาในด้านเทคโนโลยีองค์ความรู้ในการดูแลรักษาสวนสาธารณะ แนวทางการพัฒนา คือ เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครบตามมาตรฐานหรือที่เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมของแต่ละสวน จัดให้มีสนามเด็กเล่นให้ครบทุกสวน บำรุงรักษาและเปลี่ยนอุปกรณ์ให้สามารถใช้การได้ จัดให้มียามรักษาความปลอดภัยหรืออาสาสมัครในชุมชน ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้สวยงาม ร่มรื่นเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการหรืออาสาสมัคร เพิ่มงบประมาณในการดูแลรักษาหรือให้เอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการบริจาคเงินสมทบ และการให้ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาฝึกอบรมในการช่วยเหลือ แนะนำองค์ความรู้ เทคนิควิธีที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งการให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและพัฒนาสวนสาธารณะในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ การดูแลรักษา การเป็นอาสาสมัคร ช่วยประชาสัมพันธ์ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมเป็นคณะกรรมการ ร่วมสนับสนุนงบประมาณและเทคโนโลยี และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

3) พื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ/ทำเลที่ตั้ง/การเข้าถึง และด้านการบริหารจัดการ ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ พื้นที่มีความเฉพาะของการใช้ประโยชน์ คือ ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้หลากหลายกิจกรรม การเข้าถึงเพื่อใช้บริการค่อนข้างยาก และการตกแต่งภูมิทัศน์ที่มีลักษณะแข็งกระด้าง ส่วนแนวทางการพัฒนา คือ ให้แต่ละองค์กรหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของ

พื้นที่ปรับปรุงและพัฒนาให้สวยงามและมีศักยภาพในการให้บริการอยู่เสมอ และเทศบาลนครเชียงใหม่ให้การสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดูแลรักษา และสนับสนุนการจัดโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวประเภท

อื่น ๆ อีกทั้งเสนอให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ในการดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

Table 2 The efficiency average score of the population's opinions on other types of green spaces development

Other types of green spaces	Mean	S.D.	level
1. The "sport ground" or "sport complex"	2.40	0.525	high
2. The green spaces in the places of worship	2.37	0.494	high
3. The green spaces in cemetery	2.23	0.550	medium
4. The long area green space such as "space on the roadsides" or "street isles"	2.16	0.522	medium
5. The green spaces near the river	2.21	0.564	medium
6. The small garden on the road side	2.31	0.571	medium
7. The green spaces in the institutes	2.48	0.525	high
8. The private sector green space development such as "golf courts", "museums", "hotel gardens"	2.59	0.504	high
9. The "agricultural or plantation green space"	2.33	0.543	medium
Total	2.23	0.326	medium

Table 3 The satisfaction average score of the population's opinions towards the service facilities of public parks

public parks	Mean	S.D.	level
1. "Nhong Buak Had" park	2.19	0.312	medium
2. Tree kings Monument park	2.17	0.350	medium
3. "Phra Srinagarindra Boromarajajonani" health park	2.34	0.289	high
4. Hai Ya park	1.51	0.410	low
5. The public park near the governor	1.63	0.274	low
6. "Suan Pattana Muagn Luk"	1.68	0.515	medium
7. King Rama 9 Lanna	2.23	0.351	medium
8. "Suan Cheng Sapan Chalearm Phra Keait"	1.21	0.227	low
9. "Suan Kai Kavila"	2.10	0.252	medium
10. "Suan Kanjana Phisek"	1.93	0.506	medium
11. "Ban Den" health park	1.94	0.146	medium
12. Railway Station Public Park	2.12	0.171	medium
13. Huay Kaew botanic garden	2.34	0.270	high
14. Tha Pae multi-purpose area	1.84	0.274	medium
Total	1.85	0.474	medium

อภิปรายผล

1. นโยบาย แผนงาน และโครงการด้านการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันโดยต่างเน้นให้ความสำคัญต่อการเพิ่มพื้นที่สีเขียว แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ต้นไม้ และพืชพรรณในเมือง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน โดยโครงการที่ดำเนินการโดยเทศบาลนครเชียงใหม่จะเป็นโครงการที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาประจำปีที่ทำขึ้นให้สอดคล้องกับนโยบายของเทศบาล ทั้งนี้พบว่าผลการดำเนินโครงการที่เป็นของภาครัฐมีทั้งส่วนที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และส่วนที่ประชาชนไม่เห็นด้วยกับวิธีการดำเนินงานเนื่องจากเห็นว่าเป็นการดำเนินงานที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ กลายเป็นการทำลายพื้นที่สีเขียวและใช้งบประมาณอย่างไม่คุ้มค่า ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและติดตามประเมินผลโครงการ ส่วนโครงการที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนเป็นกิจกรรมเล็ก ๆ ที่ช่วยเสริมในส่วนที่ภาครัฐไม่สามารถดำเนินการได้อย่างคล่องตัว และทั่วถึง ขัดเคสอื่นโดยใช้งบประมาณของภาคเอกชน และอาศัยความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมากกว่าโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ

2. สารสนเทศข้อมูลพื้นที่สีเขียวมีหลากหลายฐานข้อมูล ทั้งนิยามความหมาย ประเภทของพื้นที่สีเขียว เกณฑ์สัดส่วนพื้นที่สีเขียวของแต่ละหน่วยงานกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่มีหลากหลาย รวมถึงขนาดพื้นที่สีเขียวซึ่งเทศบาลนครเชียงใหม่รายงานข้อมูลไม่ตรงกับงานศึกษาวิจัยของพวงเพชร (2552) ที่ให้ความหมายและประเภทพื้นที่สีเขียวแตกต่างไปจากเทศบาลนครเชียงใหม่ และใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่ได้จากการแปลจากภาพถ่ายเทียม จึงทำให้การคำนวณสัดส่วนของพื้นที่สีเขียวต่อหัวประชากรไม่ตรงกัน ซึ่งปัญหาที่พบดังกล่าวสอดคล้องกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2548) ได้รายงานถึงปัญหาในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชนว่าประสบปัญหาด้านระบบ

สารสนเทศที่เกิดจากความไม่ชัดเจนของความหมายของพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง ทำให้เทศบาลแต่ละแห่งให้ความหมายพื้นที่สีเขียวที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การรวบรวมข้อมูลพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

3. ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับโครงการด้านการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ค่อนข้างน้อย โดยการสอบถามทั้งหมด 10 โครงการ มีเพียงโครงการเดียวที่เป็นที่รู้จักกันร้อยละ 80 ส่วนอีกครึ่งหนึ่งประชาชนรู้จักน้อยกว่าร้อยละ 50 สำหรับการรับรู้เกี่ยวกับสวนสาธารณะจากการสอบถามทั้งหมด 14 แห่งพบว่า ประชาชนรู้จักสวนสาธารณะมากกว่าร้อยละ 70 มีอยู่เพียง 3 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่ประชาชนรู้จักน้อยกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้โดยประชาชนได้เสนอแนะว่าควรประชาสัมพันธ์โครงการที่มีอยู่เดิมให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น ให้คนในเมืองได้ทราบทั่วกันโดยกระจายข่าวสารให้มากยิ่งขึ้นและให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นโครงการที่มีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องวิธีการและเทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2548) ที่ระบุว่าขั้นตอนแรกของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนคือต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทั้งในลักษณะของเอกสารสิ่งพิมพ์ เอกสารรายงานผลการศึกษา การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร การให้ข้อมูลผ่านสื่อมวลชน หอกระจายข่าวชุมชน การทัศนศึกษาและเยี่ยมชมโครงการ รวมถึงการชี้แจงประชาชนในการประชุมของทางราชการ จึงจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่อไปได้

4. ประชาชนเห็นด้วยกับโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียว และเห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมสาธารณะและพื้นที่สีเขียวอื่น ๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เนื่องจากเห็นถึงประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเมือง แต่ทั้งนี้พบข้อมูลความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวและพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ ว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนความพึงพอใจต่อสวนสาธารณะในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้เสนอว่ามีปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพวงเพชร

(2552) ที่รายงานว่าสวนสาธารณะและพื้นที่เปิดโล่งสำคัญในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่หลาย ๆ แห่ง กำลังประสบปัญหาในด้านศักยภาพการให้บริการไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่ง และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2548) ที่ระบุว่าปัญหาของการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมืองประการหนึ่งคือขาดแหล่งเงินทุนในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว เนื่องจากการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนจะต้องมีการลงทุนและดูแลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นแหล่งเงินทุนหรืองบประมาณเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้สำหรับประเด็นร่วมของข้อเสนอแนะของประชาชนประการหนึ่งที่พบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่คือความคิดเห็นที่ว่า สวนสาธารณะแต่ละแห่งไม่จำเป็นต้องมีสิ่งบริการครบถ้วน แต่ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถประเมินร่วมกันถึงลักษณะการใช้งานที่เหมาะสมกับชุมชนและปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ เช่น สวนหย่อม อาจเน้นกิจกรรมการออกกำลังกายในช่วงเย็น และกลางคืน ดังนั้นอาจไม่จำเป็นต้องมีอาคารอำนวยการสระน้ำ หรืองานศิลปะสนามตกแต่งพื้นที่ แคควรมีเพิ่มเติมศาลาพักผ่อน ไฟฟ้าให้แสงสว่าง และน้ำดื่มสะอาดไว้บริการ ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานของสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพภูมิทัศน์ของพื้นที่สีเขียวของกองงานสวนสาธารณะ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร ที่กำหนดว่าสวนสาธารณะที่ได้มาตรฐานจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้ง 4 ด้าน ครบทั้งหมด 23 อย่าง

สรุป

ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีนโยบาย แผนงาน และโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 นโยบาย 2 แผนงาน และ 18 โครงการ ผลประเมินประสิทธิภาพโครงการ และพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ โดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ ผลการประเมินความพึงพอใจต่อสิ่งบริการสวนสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐาน ขาดการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์และภูมิทัศน์ ขาดแคลนบุคลากรงบประมาณและเทคโนโลยีองค์ความรู้ แนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ตลอดจนการศึกษาวิจัยเพื่อนำผลงานวิจัยนี้ไปวิจัยต่อยอดสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ดวงจันทร์ อาภาวัชรุทธิ์ เจริญเมือง. 2545. เมืองยั่งยืน: แนวคิดและประสบการณ์ของตะวันตก. โรงพิมพ์แสงศิลป์, เชียงใหม่.
- ฝ่ายสวนสาธารณะ ส่วนการโยธา สำนักการช่าง เทศบาลนครเชียงใหม่. 2556. ประเภทของพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พวงเพชร ธนสิน. 2552. การเสริมสร้างภูมิทัศน์ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศักดิ์ธัช เสริมศรี. 2554. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในพื้นที่สาธารณะเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2548. คู่มือการพัฒนาพื้นที่สีเขียว. โทนัลเลอร์, เชียงใหม่.
- สุวิจิ แดงอ่อน. 2557. แนวทางพัฒนาชุมชนต้นตาลเพื่อเตรียมรับภาวะโลกร้อนในแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต 2(1): 23-35.